

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 13. MAI 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 19 • PREIS S. FR. 1.00

S ČÍM SOUHLASÍME...

TISK A PRESIDENT NIXON

I.

Při kongresovém vyšetřování presidenta Nixona zasednou členové sněmovny reprezentantů jako porotci, aby rozhodli, zda má být prezident obžalován, a bude-li většina hlasovat pro obžalobu, členové senátu zasednou jako stovka porotců, aby ho soudili. Protože tato procedura má polojustiční povahu, je třeba předem velice pečlivě uvážít, jakými pravidly se mají řídit členové Kongresu, výzkum veřejného mínění, tisk, rozhlas a televize.

Někteří členové Kongresu — kteří zapomínají, že mají v tomto případě úlohu porotců, dávají najevo své mínění o obžalobě presidenta ještě než shlédli všechny důkazy. Obžalovací řízení je jedinečné v životě této generace. Nemáme žádné precedenty a tápavě hledáme odpovědi. Zdálo by se tedy, že nadešel čas opatrnosti a zdrženlivosti. Krátce: čas pro to, abychom tlumili city a udržovali co nejklidnější a nejváživější atmosféru, aby mohli členové Kongresu hlasovat na základě důkazů a aby jejich hlasování nebylo odpovědí na tlak televize a tisku nebo laviny telegramů (kterou, jak jsme viděli, lze snadno zorganizovat) od milionů lidí, kteří se neseznámili s fakty.

Ustavili jsme "reprezentativní" formu vlády, v níž si lidé mohou volit své představitele, kteří mají dost času i soudnosti, aby prostudovali komplikované problémy. A o to nyní jde: zda mají naši představitelé v této kritické otázce plnit svůj úkol nebo zda se má změnit systém — zda má tisk každé ráno radit porotcům sněmovny a senátu, co mají dělat a jak mají hlasovat.

Při nejmenším stojí za úvahu argument, že je třeba zdrženlivosti, že sněmovní a senátní jednání nemá vysílat televize a že se nemají psát úvodníky o tom, jaký bude výsledek.

James Reston v New York Times

TISK A PRESIDENT NIXON

II.

Jako starý novinář, oddaný zásadě objektivního a slušného zpravodajství, považuji rozsáhlé referování o water-

gateské aféře za odpuzující. Mnohokrát se při tomto referování v tisku zneužívalo jak našeho tradičního amerického smyslu pro spravedlnost tak ústavního dodatku, který zaručuje svobodu tisku. Tisk začal ze široka vyšetřovat tvrzení, že Nixonova vláda opatřovala velvyslanecká místa finančně zdatným přispívatelům do volební kampaně. Americká veřejnost měla věřit, že tato praxe, ať už je korupční nebo není, je typická pro tuto vládu, což je prokazatelně mylná domněnka.

Tisk přinášel na prvních stránkách články o předpovědi poslance Wilbura D. Millse, že daňové problémy přimutí presidenta Nixona k rezignaci. Ale téměř úplně ignoroval tisk řeč, ve které předseda senátního watergateského výboru Sam Edwin prohlásil, že v senátních watergateských výsledcích nebyly podány žádné důkazy pro obžalobu presidenta Nixona.

Tisk projevuje veliký zájem, kdykoli Archibald Cox, bývalý zvláštní watergateský žalobce, komentuje provinění Nixonovy vlády. Ale sdělovací prostředky neshledávají zřejmě žádnou "zpravodajskou hodnotu" v Coxově kritice úlohy tisku, v jeho prohlášení, že sdělovací prostředky se ve watergateské aféře snaží utvářet události.

Tisk podporoval představu — že Nixonův odpočet z daní ve výši 576.000 dolarů za dar jeho dokumentů Národnímu archivu je jedinečná věc. Ale státní majetkový úřad oznámil, že mnoha vysokým vládním úředníkům byly přiznány odpočty z daní za to, že dali své soukromé dokumenty institucím, na jejichž činnost se vztahují daňové úlevy. Tisk tuto zprávu rychle zaznamenal, ale právě tak rychle ji zapomněl.

Ze byl E. Howard Hunt zapleten do watergateské aféry, je obecně známá věc. Ale loni v prosinci řekl senátnímu watergateskému výboru, že také pro Demokratickou stranu prováděl v presidentské volební kampani v roce 1964 špionáž — což je významný fakt, který by mohl poskytnout důležitou perspektivu, kdyby byl tisk neopomněl to uznat.

Mnoho hluku se dělá kolem finančních příspěvků různých zájmových skupin na kampani za znovuzvolení presidenta Nixona. Ale tisk pečlivě přecházel fakt, že Americká

(Pokrač. na str. 7)

Ve Francii nerozhodnuto

První kolo presidentských voleb ve Francii skončilo tedy, jak se prozatím očekávalo, nerozhodně a — poněvadž žádný z kandidátů nedostal většinu hlasů, volby budou, podle francouzské ústavy, za dva týdny opakovány.

Největší počet hlasů obdržel, dik podpoře francouzské komunistické strany socialista F. Mitterrand, 10,935.763 (33,4%), druhý byl G. D'Estaing, nezávislý republikán s 8,286,382 hlasy (32,9%) a třetí gaullista Chaban-Delmas, — 3,693.186 hlasů. Devatenáctého května tedy bude vybojován klasický volební soubor o moc ve státě mezi "levicí a pravicí", ale, na rozdíl od let minulých — kdy se volby rozhodovaly vždy mezi přívrženci De Gaullovými a silnou, ale izo-

lovanou komunistickou stranou, je dnes nejvážnějším kandidátem pro druhé kolo zástupce strany třetí, Giscard D'Estaing, poněvadž se pravděpodobně značná část voličů z prvního kola kteří volili Chabana-Delmase — rozhodne pro kandidáta strany nezávislých republikánů.

F. Mitterrand přes značný počet hlasů z prvního kola zvítězí velmi těžko, poněvadž francouzský volič se stále obává komunistického vlivu na rozhodujících místech ve vládě. G. D'Estaing je pouze 44 let starý, ve veřejnosti značně oblíben pro svoji schopnosti nejenom politika, ale také národohospodáře. A takového muže může Francie právě v této době krizi velmi dobře potřebovat.

V ý s l e d e k presidentských francouzských voleb je velmi důležitý také nejen pro sousední státy v Evropě, ale i pro samotné Spojené státy, které se snaží navázat s Francií již delší dobu dialog ve věcech spolupráce o-bou zemí se týkající.

WILLY BRANDT ODCHÁZÍ

Willy Brandt, západoněmecký kancléř, nositel Nobelovy ceny míru podal demisi. V resignačním dopise spolkovému presidentovi Heinemannovi uvedl, že přejímá plnou odpovědnost za nešťastnost, která způsobila, že v jeho nejbližším okolí mohl po léta působit východoněmecký špion. Jak známo, v polovině dubna došlo k odhalení, že jeden ze tří nejbližších osobních Brandtových poradců, Günther Guilleme, prováděl (k čemuž se už také přiznal) špionáž pro Východní Německo. Dosavadní ministr financí Helmut Schmidt se stává prozatímním spolkovým kancléřem a celý svět zůstává otřesen jak špionážní aférou v NSR tak také odchodem nejvýznamnějšího západoevropského politika dnešní doby. Pro Brandta samého vrcholí resignací osobní tragédie, poskládaná z celého růžence nezdarů posledních měsíců. Brandtova resignace bezesporu ovlivní celkovou mezinárodní situaci velmi významně, v neposlední řadě také Brežněvovu politiku. Západní Německo se touto nešťastnou událostí řadí mezi těžce zkoušené západní demokracie, jako Velká Británie, Belgie, USA i Francie. Podle posledních zpráv neresignoval Brandt na předsednictví ve straně.

Špion se vzdává

Z Tokia oznamuje agentura Associated Press, že se tam místní policii přihlásil 28letý československý občan Ladislav Kubrický. Oznámil, že byl vyslán do Japonska, aby prováděl na příkaz sovětské výzvědné služby špionáž v japonském zbrojním průmyslu.

K SVÁTKU MATEK

Jaroslav Seifert

MAMINCINO ZÁTIŠÍ

Náprstek, jehly, kolikero nití
a staré brejle, světlem protkané.
čím jsem to měřil čas, jenž svítí
a miji, sotva nastane.

Jak před lety mi šeptáš jako snící:
— Můj hochu rozmilý,
to jistě zas ti někde uličníci
kamenem hlavu rozbili.

— Ne, maminko, má hlava je dnes celá
a ani koleno dnes nemám odřené.
— Ach bože, já již opět zapomněla,
jak je to všechno jiné, změněné.

Jak jindy přišel jsem a tiše pláču
v tvé jemné dlaně, měkké, soucitné,
a slza krvácí jak do heboučkových fáčů,
když stará spící bolest procitne.

'Za všechny knoflíky, jež jsi mi přišívala,
za všechny stehy, jež tvá šila nit,
za polibky, když jsi mne líbávala
— ne, tak jsem se ti nechtěl odměnit.

Bud' sbohem, dobo roztrhaných gatí,
dny ztracené jsem marně hledat chtěl.
čas, který se už nikdy nenavrátil
— ach bože, já jsem zapomněl!

Ze sbírky "Píseň domova"

O ČESKOSLOVENSKU

25 let Pionýra

Koncem dubna se konaly v Československu oslavy 25. výročí založení Pionýrské organizace, která vznikla přesně podle sovětského vzoru a proti dobrým tradicím českých a slovenských spolků pro děti a mládež. Pionýr byl také po celou dobu — stejně jako svaz mládeže — pouze "povinnou" přestupní stanicí pro děti, které chtěly postoupit do vyšších ročníků škol.

FLORA 74

V bratislavském Parku kultury a oddechu se konala výstava květů s mezinárodní účastí — Flora 74. Kromě Československa tu na 10.000 čtv. metrech vystavovalo 56 zahradnických firem z 13 zemí, také z Kanady.

Cyklisté se zpěvůky

Letošní "Závod míru", pravidelné cyklistické klání na trase Varšava-Berlín-Praha, doprovázela také "umělecká" suita. Agentury z Polska, NDR a ČSSR daly dohromady estrádní umělce z těchto tří zemí, kteří vřdycky vystupovali v městech etapových dojezdů. U nás to bylo v Sokolově, v Ústí nad Labem, v Mladé Boleslavi a v Praze.

Nevhodné mrazy

Studené až mrazivé velikonoční počasí poškodilo československé zemědělství. Pomrzly květy broskvoní, třešní, ořechů, částečně i už odvketlé meruňky a nejranější druhy jabloní, také angrešt a rybíz. Místy byly poškozeny také porosty raných brambor, kde se tím o něco zpozdí vegetace a oddálí sklizeň. Horší je situace u porostů cukrovky, kde v řadě případů bude třeba uskutečnit její náhradní osev.

Počítač pro skláře

V závodě Sklo-Union v Teplicích uvedli do provozu první samočinný počítač ve sklářském průmyslu v ČSSR. Výrobek firmy IBM řídí v závodě ve Vřetenicích na kontinuální lince přípravu sklářského kmene, podtavíci vany, plavíci kovové lázně a chladicí pece. Později bude zabezpečovat i optimální vyřez zrcadlového skla.

Nesmyslná pomsta

Západoněmecký zpravodajský týdeník "Der Spiegel" věnuje ve svém nejnovějším čísle svoji sportovní rubriku čs. šachovému velmistroví Lud'ku Pachmanovi, který žije v západním Německu v exilu. Východoevropské země, především však pražský režim, se mu i na dálku mstí tím, že mu prakticky znemožňují zúčastnit se mezinárodních turnajů. Hrozí totiž jejich bojkotem, jestliže se jich zúčastní také Pachman, který stále patří k předním světovým šachistům. Pomsta východoevropských politiků — jak píše Spiegel — postihuje Pachmana o to více, že je nadále přítelem špičkových sovětských šachistů. Demonstrativně ho zdravili při setkání například v Amsterodamu a v Luganu. Sovětský velmistr Keres Pachmana navštívil ještě v roce 1969 v Praze. Byl za to po návratu vyslýchán sovětskou tajnou službou a byly mu pak zakázány výjezdy do zahraničí.

Čs. velvyslanec v Bonnu

Koncem dubna zahájil svou diplomatickou činnost v západoněmeckém hlavním městě první čs. poválečný velvyslanec. Stal se jím dosavadní náměstek ministra zahraničí Jiří Goetz, který vedl větší část jednání o smlouvě o normalizaci vztahů mezi Československem a Německou spolkovou republikou. Zároveň přijel do Prahy první velvyslanec NSR Ritzel.

Husy a rybáři

Hlubočtí rybáři zakládají velkochovny husí u svého i mnoha dalších rybářských závodů v republice. S poklesem drobných chovů na vesnicích je po husím mase stále větší poptávka na domácím i zahraničním trhu, proto pracovníci Státního rybářství dostali za úkol postupně rozšířit velkochovy husí tak, jak to před časem dokázali u kachen. Letos dají na trh už 3.300 centů husího masa a jeho výrobu postupně zněkolikanásobní. V roce 1990 by měli vyrábět už 26.000 metrů vyhledávané husí pochoutky.

UMĚNÍ PROHRÁVAT

V rozmezí několika dnů se dohrávalo v Helsinkách mistrovství světa v ledním hokeji a ve Vestfálské hale v Dortmundě se konalo finálové utkání o evropský pohár v házené, do něhož se dostaly špičkové teamy Německé spolkové republiky a Sovětského svazu: VFB Gummersbach a MAI Moskva.

Lední hokej a házená mají jistě od sebe hodně daleko. Co je jim společné je ovšem to, že průběh hry řídí a na oboustranné dodržování pravidel dohlíží dvojice rozhodčích. Také rozhodčí se mohou, jako všichni lidé, mýlit a jejich omyly mohou ovšem někdy podstatným způsobem ovlivnit průběh hry — jež zvláště, jde-li o střetnutí mezinárodní, má, jak známo, vřdycky i svou stránku prestižní. Rozhodčí se tedy mo-

hou mýlit — ale nemají se mýlit soustavně v neprospěch jedné strany. Tak, jak se soustavně mýlil, podle shodného úsudku mezinárodního tisku v odvjetném utkání Československa se Sovětským svazem, ve prospěch Sovětského svazu, německý rozhodčí Kompala. Neúplatná televizní kamera zaznamenala, že psychologicky tak důležité vyrovnávací branky sovětské mužstvo dosáhlo neregulérním způsobem. Jenže neplatil objektivní nález kamery, nýbrž rozhodnutí zřejmě stranického rozhodčího. Pro československé hráče, vystavené brutální a zdraví nebezpečné hře svého protivníka — psal tak o tom shodně všechny zahraniční sportovní tisk — to bylo trpké, přesto dohrálo až do konce, zůstalo na ledě a s pocity, jež si není těžko představit, blahopřálo,

jak protokol a zvyklost káže, vítězi.

V Dortmundě při házené Gummersbach-Moskva probíhala hra na hranici mezi dovoleným a nedovoleným. Oba rozhodčí z východního Německa měli, jak se říká, plné ruce práce. Sovětské hráči nabyli dojmu, že je rozhodčí poškozují. Že při posuzování tvrdé hry neměří jim a jejich odpůrcům stejně. Hráčům Moskvy vypověděly nervy službu natolik, že se sebrali a odešli z hřiště. Vyjednávalo se, vrátili se a zápas byl dohrán do konce. V prodlouženém čase Moskva proti Gummersbachu nakonec prohrála. Sovětské reprezentanti po incidentu v první půli hry — ani na konci nebyli s to se vzchopit k postoji, jímž by ukázali, že jejich sportovní duch nabyt převahy nad jejich uraženou prestiží. Hráč národního mužstva Oganosov vztekale mrštil míčem do řad jásajícího obecenstva. A místo obligátního stisku ruky vítězi — za pískotu 14ti tisíc diváků v Dortmundské hale, Rusové uraženě odešli. Slavnostní ceremonie udělení poháru se konala bez nich. Mluví klubu Gummersbach řekl: "Nebyl bych si nikdy myslil, že Rusové dovedou tak špatně prohrávat."

Východním rozhodčí zaujal toto stanovisko: "Mužstvo Moskvy se pokoušelo hrubými fůly a nesportovním chováním vyvést Gummersbach z rytmu. Proto jsme museli zasáhnout a Rusy několikrát vyloučit."

SLOVO ČINĚ

Senátor Henry M. Jackson, předseda senátního podvýboru pro zbrojní kontrolu přišel s návrhem, který dokazuje jeho reálný přístup k situaci. Chce, aby Amerika navázala jednání s Čínskou lidovou republikou v otázce zbrojní kontroly. Jackson uvádí, že celá řada čínských studií na toto téma ukazuje, že Čína se v mnoha bodech dívá na americko-sovětské jednání o omezení zbrojení s nedůvěrou. Říká doslova: "Měli bychom zjistit čínský názor na nejdůležitější otázky bezpečnosti. Číňané k tomu mají co říci a — dříve či později se tato jednání bez přítomnosti Číny neobejdou, bude-li opravdový zájem o to, aby výsledky jednání byly trvalého rázu..."

"Praha-Moskva" po třetí

V Praze začne po třetí vycházet časopis "Praha — Moskva" a na jeho nové podobě budeme patrně moci sledovat, na jak nízkou úroveň poklesly československo-sovětské vztahy. Posuďte to však sami. Časopis "Praha — Moskva" byl založen roku 1936 jako list komunistické inteligence a jeho prvním redaktorem byl po dva roky teoretik Karel Teige, znalec sovětského výtvarného umění, divadla, filmu a architektury. Už před tím, od roku 1925 až do sklonku první republiky, byl Teige jedním z předních členů Společnosti pro hospodářské a kulturní sblížení s novým Ruskem a uspořádal o sovětském umění mnoho přednášek a napsal o něm desítky článků.

Teige nebyl ovšem propagandista, nýbrž kritický pozorovatel, který neváhal upozorňovat na nebezpečí socialistického realismu a který odhaloval zpátečnickou povahu Ždanovovy kulturní politiky. Za Teigova vedení se časopis "Praha — Moskva" řídil zásadou rovný s rovným. Je přirozené, že za těchto okolností je dnes na indexu nejen celé Teigovo dílo, ale i předválečné ročníky jeho časopisu "Praha — Moskva". Po válce úroveň obnoveného časopisu "Praha-Moskva" poklesla a postupně se stával jedním z nespočetných nástrojů kultu. Později zanikl ne v důsledku

"antisovětských nálad", nýbrž prostě proto, že neměl osobitý profil a podobal se jako vejce vejci jiným komunistickým časopisům.

Další reprízu časopisu "Praha — Moskva" připravuje nyní Lidové nakladatelství v Praze, bývalé nakladatelství Svět sovětů. Jako šéfredaktor tohoto obnoveného časopisu se představil v pražském rozhlasu F. J. Kolár. Poslání listu vymezil tak, že to bude bojový orgán "kontrapropagandy proti antisovětismu". Tedy: jakási propaganda umocněná na druhou. Jak známe F. J. Kolára, neslibuje zřejmě příliš mnoho. Ačkoli je sám žid, je hlavním československým bojovníkem proti tak zvanému sionismu, při čemž se nerozpakuje používat v polemice nejotřepanější argumenty ze zrezavělé zbrojnice antisemitismu. Vskutku — propagandistický odborník na kontrapropagandu. Od prvního šéfredaktora Karla Teiga stupuje časopis "Praha — Moskva" na úroveň šéfredaktora F. J. Kolára.

Důlní neštěstí

Na dole Doubrava v ostravsko-karvinském revíru došlo 24. dubna ráno k důlnímu neštěstí. Vzniklo otřesem půdy, který vyhodil uhlí do porubu a přilehlých chodeb. Při nehodě zahynulo pět horníků.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhraďte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dítě i šekem nebo money order.
Jméno:
Adresa:

UŽITEČNÝ SPOR

Lidé, posuzující a hodnotící politický život v zemích moskevského bloku, zaznamenávají od jisté doby nový jev: ve státech, kde vládne všemocně a bez výhrad jediná politická organizace, kde je jakýkoli jiný politický názor označován za "protistátní" a trestán vězením, existuje možnost opozičních projevů. Nejvýraznější příklad existuje kupodivu v samém centru tohoto mocenského uskupení, v Sovětském svazu: takzvané disidentské hnutí už po léta vydává literaturu, oběžníky a koná akce, které byly až do nedávna v komunistické totalitní diktatuře nemyslitelné. Přední vědec bud' svolává západní korespondenty do svého bytu nebo jim rozesílá svá prohlášení. Významný spisovatel šíří s pomocí přátel své spisy, ostře kritizující panující režim. To vše silami vnitřními, ale i s po-

mocí zahraničních přátel tohoto hnutí — v neposlední řadě s pomocí rozhlasových stanic, které v různých východoevropských jazycích všechny tyto dokumenty vysílají. Mocenský aparát proti těmto akcím samozřejmě zasahuje; někteří z činitelů tohoto hnutí byli nebo jsou ve vězeních; jsou likvidovány rozmnožovny "samizdatu"; představitelé opozičního hnutí jsou pod trvalým policejním dozorem a občas policii různě šikanováni; ale na druhé straně stále vycházejí významná prohlášení významných lidí a stane se, že obzvlášť nepohodlný opozičník neskončí ve vyhnanství sibiřském, ale západoevropském či dokonce zaoceánském. To vše dohromady je nepochybně nový jev, jehož řádný průzkum a faktické studium teprve ukáže, co všechno vlastně znamená. Ukazuje se však už dnes, že

jde o skutečnou politickou opozici, nikoli o hrstku fanatiků či vzbouřenců. Ukázalo se to v poslední době výrazně na tom, že uvnitř tohoto hnutí vznikl užitečný spor svědčící o tom, že se tu myšlenkově pracuje, že vznikají perspektivní politické a společenské koncepce. K onomu sporu došlo mezi akademikem Sacharovem a spisovatelem Alexandrem Solženicynem, jenž na Západě zveřejnil své aktuální politické kredo, dopis, který před časem zaslal sovětskému politickému vedení. Andrej Sacharov se krátce nato ozval s otevřeným dopisem, kde s některými Solženicynovými názory souhlasí, s jinými polemizuje. A to je právě onen moment, svědčící o síle tohoto opozičního hnutí: ne každá kritika totalitní diktatury nachází všeobecný ohlas; už se o tom, kam a jak by se měla spravedlivě uspořádaná společnost ubírat, diskutuje, a to dokonce s částečnou publicitou: v samizdatových opisech a ve vysílání zahraničního rozhlasu.

Zajímavé je, jak se opoziční hnutí v Sovětském svazu v lecčems shoduje s názory politické opozice v Československu. Obě opoziční hnutí volají např. jednotně po tom, aby Sovětský svaz skoncoval s nadvládou nad jinými státy a přiznal jim naprostou suverenitu. Sacharov a Smrkovský jsou si zajedno v názoru na nutnost dynamiky společenského pohybu, která jediná může přivodit přirozenou a zdravou změnu, zatímco Solženicyn zastává hlediště nacionálně ohraničeného postupu, aby se tak společnost vyhnula dalším nástrahám sebeničící civilizace.

O tom, že lidé ve všech východoevropských státech s režimem útlaku a nesvobody nesouhlasí, se dávno dobře ví; stejně tak je jasné, že existují desítky různých náhledů na současný i budoucí vývoj; většina z nich bez možnosti jakéhokoli zveřejnění. Důležité však je, že se aspoň někteří opozičníci odhodlají a dostanou ke slovu, které je slyšet a které ukazuje, že v základních požadavcích je si opozice ve východoevropských režimech zajedno: žádá demokratickou, pluralitní společnost, zaměřenou ve prospěch člověka.

Milan Schulz

Cena prof. Šikovi

Podle západoněmeckého listu Frankfurter Allgemeine Zeitung bude profesoru Otě Šikovi předána 28. června v Osnabrüku cena za jeho knihu "Argumenty pro třetí cestu — uděluje Německý svaz knihovníku nejlepšímu dílu věcné literatury. V knize Argumenty pro třetí cestu se pokouší Ota Šik o analýzu hospodářského rozvoje na Východě i na Západě.

Rozbroje mezi komunisty

K nejzajímavějším konfliktům uvnitř mezinárodního komunistického hnutí patří konflikt mezi komunistickými stranami Sovětského svazu a Španělska. Není ojedinělý, ale má zvláštní kvalitu už proto, že ve Španělsku je komunistická strana ilegální. Jde tedy vlastně o exilovou organizaci, která závisí v nejednom ohledu na podporu zahraničních stran. Tím pozoruhodnější je, že se Moskvě nepodařilo získat v ní rozhodující vliv. Nechybělo na pokusech, jak to vyjádřila sovětská podpora některých frakcí, zvláště skupiny Enriqua Listera a Eduarda Garcii, kteří se podle předního člena vedení španělských komunistů Manuela Azcarata sice nyní sváří mezi sebou, ale přesto dosud dostávají pomoc od jistých kruhů, rozuměj pomoc sovětskou. Účelem je podle Azcarata udržování kampaně proti vedení španělských komunistů, kterému se nicméně podařilo odštěpené frakce izolovat.

Dosáhlo například toho, že představitelé Listerova hnutí byli zbaveni funkcí ve Světové radě míru. Vedení španělských komunistů má ve světovém hnutí jistou autoritu, která se opírá o historické reminiscence a snad také o víru v potenciál této strany v budoucnosti. Toto vedení je v živém styku s nejrůznějšími složkami mezinárodního komunistického hnutí. Za zmínku stojí zvláště nedávná jednání španělské strany s komunisty italskými a polskými, neboť k těmto jednáním došlo už po uveřejnění ostrého útoku na Manuela Azcarata v tiskovém orgánu sovětského ústředního výboru Partijnaja Žizň. Byl to vlastně útok na celou španělskou stranu, neboť šlo o opožděnou kritiku referátu, který přednesl Azcarate na zářijovém zasedání svého ústředního výboru a který byl jednomyslně schválen, což však Partijnaja Žizň opomenula podotknout. Španělští komunisté reagovali rychle. Krátce po uveřejnění útoku v sovětském orgánu oznámil jejich výkonný výbor, že vydá brožuru s textem sovětského článku i Azcaratova referátu a doplní je příslušnými vysvětlivkami. Jinými slovy, španělští komunisté dali najevo, že se cítí v právu a nehodlají změnit svou linii. K ní patří koncepce Evropy bez rozhodujícího vlivu kterékoliv velmoci, Sovětský svaz nevyjímaje. Velmi výrazná je také neutralita španělských komunistů vůči sovětsko-čínskému konfliktu.

V referátu vedoucího představitelů španělských komunistů byla pasáž o "shromáždění zástupců veřejného mínění pro evropskou bezpečnost a spolupráci" v Bruselu v červnu 1972. Podle Azcarata na tomto shromáždění naléhali delegáti Sovětského svazu a některých dalších výcho-

doevropských zemí, aby Čína byla označena za nepřítele čísla jedna a politika bezpečnosti a spolupráce v Evropě měla výrazně protičínský osten.

Azcarate se chlubil tím, že španělští a jiní západoevropští komunisté to rozhodně odmítli. Skutečnost, že Partijnaja Žizň uveřejnila útok na španělské komunisty po letošní konferenci západoevropských stran, vyjadřuje sotva bezvýhradný souhlas s takovou oblastní solidaritou, jejím pilířem je vůle k větší nezávislosti uvnitř mezinárodního komunistického hnutí. Azcarate tuto vůli demonstroval mezi jiným otevřenou kritikou omezování a potlačování socialistické demokracie na Východě, jak se to projevuje v neustálém růstu státní moci, včetně povolávání vysokých státních, armádních a bezpečnostních funkcionářů do vrcholných stranických orgánů.

JAK ZAJISTIT HOSPODÁRNOST?

Čs. ministr Sabolčík, šéf Federálního cenového úřadu — napsal do Rudého práva článek o nutnosti "hospodárnosti na všech úsecích". Poukázal např. na to, že v porovnání se zahraničními ukazateli je energetická náročnost tvorby čs. hrubého domácího produktu až trojnásobná. Neporovnatelně vyšší je také spotřeba materiálu na porovnatelné výrobky. Zvyšují se tak celospolečenské náklady na výrobu, narůstají požadavky na další suroviny, materiály a stroje. Výsledek ovšem znamená, že např. při exportu jsou čs. výrobky při menší kvalitě dražší než výrobky z vyspělých průmyslových zemí. Podle Sabolčíka může ČSSR konkurovat při vývozu tkalcovských stavů, pletacích a přádelenských strojů a některých druhů telekomunikačních zařízení. V souhrnu je však situace opačná. Dosáhne-li výrobek pouze 90% technické úrovně na světových trzích, klesne jeho cena na 70%; tím spíš, že čs. závody zajišťují jen nedokonalé následné servisní služby. Podle ministra Sabolčíka působí nehospodárne i nedostatečná úroveň organizace výrobního a pracovního procesu v mnoha podnicích.

Na podobné negativní jevy upozornil i předseda krajského národního výboru v Plzni. Při cenových kontrolách v Západočeském kraji bylo zjištěno, že z 2400 kontrolních nákupů byla téměř polovina předražených; na porušování ceníků se nejvíce podílely prodejny národních podniků Potraviny, Zelenina a prodejny Jednoty. Rovněž byly zjištěny cenové přestupky v mnoha restauracích. Národní výbor kritizoval i úplatkářství ve zdravotnictví, což označil za "veřejné tajemství".

MS

DOMÁCÍ KURS BIBLE

Nabízíme vám zdarma a nezávazně písemný biblický kurs o 20 úkolech.

Jméno

Ulice

Město

CZECH HOME BIBLE COURSE
1228 S. Euclid Avenue
Berwyn, Ill. 60402

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a přičítáme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1855 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

DIPLOMACIE V ÚZKÝCH

Parlament v thajském hlavním městě Bangkoku zamítl na neveřejném zasedání návrh vlády, která si přála zrušit dekret číslo 53, vydaný před lety maršálem Kittikachornem. Tento dekret zakazuje veškeré kontakty s Maovou Čínou a byl vydán jako součást tažení proti komunistické agitaci v zemi. — Thajská vláda by si nyní přála s Maovou Čínou obchodovat; předpokladem k zahájení obchodních jednání je podle Pekingů zrušení dekretu, který parlament ale znovu potvrdil. Thajská diplomacie se ocitla v úzkých.

Až na další je legalisování kontaktů s Pekingem zakázáno. Thajsko má rozlohu 514 tisíc čtverečních kilometrů, asi 40 milionů obyvatel, z toho přibližně osm procent Číňanů. Z nich přišli mnozí do země jako političtí uprchlíci; v roce 1925 tito emigranti dokonce založili Komunistickou stranu Thajska, která se brzy zapojila do takzvaného osvobozenického boje společně s ostatními jihoafrickými komunistickými stranami. V roce 1952 byla proto zakázána. Od té doby pracuje v ilegalitě a je podporována Pekingem, který postavil pro její ideology v severním Laosu rozhlasovou stanici Hlas thajského lidu. Liberální kruhy v Thajsku rozhodnutí parlamentu ostře kritizují; ve zrušení dekretu viděly možnost, jak si vykoupiť oddech. Už tak je situace napjatá. — Na začátku dubna letošního roku byl šéf ozbrojených sil generál Kris

Mezinárodní přehled

Sivara vybaven mimořádnou mocí a pověřen bojem proti takzvané lidově osvobozenické armádě, která se ustavila v roce 1969. Od roku 1965, kdy ožila povstalecká činnost, bylo podle vládních údajů usmrceno 1355 partyzánů a 5335 se jich vzdalo nebo přešlo do vládního táboara.

Thajsko je chudá země, prospekty cestovních kanceláří sice lákají každoročně tisíce návštěvníků, ale jejich devisy nemohou rozhodujícím způsobem ovlivnit celkovou bilanci. To ostatně nedokáže ani 40 tisíc amerických vojáků, kteří tvoří posádky leteckých a námořních základů. Spojené státy poskytují Thajsku pomoc ve výši 500 milionů dolarů ročně. Rozhodnutí thajského parlamentu je pro vládu ministerského předsedy profesora Sanyji Darmasaktiho, těžká rána. Ministerstvo zahraničí muselo odložit pozvání čínského ministra obchodu a Peking zrušil na to okamžitě dodávky topného oleje a odmítl koupit thajský cukr.

JIŽNÍ AFRIKA VOLILA

Volby v Jižní Africe poskytují sice voličům možnost výběru, ale upozorňují svět především na to, že Jižní Afrika je země takzvaného apartheidu čili odděleného života ras a že hlasovací právo mají pouze příslušníci bílé rasy. Z více než 22ti milionů obyvatel má hlasova-

cí právo něco přes dva miliony, to je kvalifikovaní dospělí příslušníci takzvaného evropského původu. Kdysi bývaly takové bílé jihoafrické volby především ve znamení protikladu mezi takzvanými Búry, potomky holandských přistěhovalců — a britskou složkou obyvatelstva. Ted' jsou však v popředí protiklady mezi různými koncepcemi přístupu k rasovému problému. Od roku 1948, kdy poprvé zvítězila radikální národní strana — propagující důsledný apartheid, je u volebních urn, do kterých odevzdávají své hlasy pouze příslušníci bílé rasy i koncepce apartheidu neotřesitelná. Znovu se to ukázalo ve včerejších volbách. Národní strana v čele s ministerským předsedou Vorsterem získala podle očekávání mandát k další pětileté vládě. Získala tento mandát po kampani, ve které Vorster zdůrazňoval, že nikdy nedopustí, aby se bílé obyvatelstvo Jižní Afriky muselo s kýmkoliv dělit o svou svrchovanost. Ovšem, apartheid neznamena pouze toto. Znamená také přetváření domorodých rezervací v autonomní státy, takzvané Bantustansy, které by mohly nabýt i úplnou formální nezávislost, ale sotva by měly k tomu hospodářské a další nezbytné předpoklady. Pro hlavní opoziční hnutí jihoafrických bělochů, takzvanou sjednocenou stranu, je tato politika ohrožováním bezpečnosti státu, neboť znamená vytváření přehrad pro společnou lojalnost příslušníků různých ras ke společnému celku. Sjednocená strana, kterou vede Sir de Villiers Graaf, však brala ohledy na to, že zlepší svoje postavení v parlamentě jen tehdy, získá-li hlasy části dosavadního voličstva národní strany čili stoupenců apartheidu. Ke kritice vlády připojila proto spíše pouze návrhy na jisté úpravy nynějšího systému než opravdu alternativní program. Nakonec se jí to vymstilo, neboť nejenže neprošla do zákonodárny národní strany, ale musela postoupit několik mandátů třetí síle, to je pokrokové straně v čele s Colinem Eglinem, která měla dosud jen jedno poslancecké křeslo v parlamentě v Pretorii a bude tam napříště zastoupena dobrým půl tuctem poslanců. Pokroková strana odmítá jakékoliv omezování demokratického procesu — ať už ve jménu pořádku anebo svrchovanosti bílé rasy. Jinak se na jihoafrické scéně změnilo málo. Vorstrová strana má opět jasnou většinu — Graafova strana zůstává — byť i zeslabená a s ořezanou prestiží, hlavní opoziční silou. A zůstávají všechny problémy Jižní Afriky, včetně jejich styků se světem — který nemá namnoze pochopení pro politiku apartheidu.

POKUS O PŘEVRAŤ

Oficiální egyptské zpravodajství přiznalo, že ozbrojený incident ve vojenské akademii v Káhiře byl začátečním stadiem pokusu o státní převrat. Podle komuniké úřadu státního prokurátora měli spiklenci také v úmyslu vniknout do parlamentu a zatknout tam presidenta Sadata. Nezdařený útok na vojenskou akademii, při kterém zahynulo asi 20 osob, vedl bývalý funkcionář Arabské ligy Saria, který je palestinského původu. Egyptské zpravodajství také zaznamenalo, že vůdce spiklenců Saria měl loňského června dlouhou tajnou poradou s vůdcem libyjského režimu Gádáfím, s kterým jednal o organizování vojenských úderů v arabských zemích.

Nastalo zhoršení vztahů mezi Egyptem a Libyí. Do Káhiry přijel libyjský ministr vnitra Humaídí s osobním poselstvím Gádáfího, ve kterém libyjský vůdce popírá svou účast na spiknutí namířeném proti Sadatovi.

PŘED SJEZDEM JUGOSLÁVSKÝCH KOMUNISTŮ

Sedmý sjezd Svazu komunistů Srbska v Bělehradě, byl poslední v řadě vrcholných stranických sněmování v šesti republikách a dvou autonomních oblastech jugoslávské federace. Vzhledem k tomu, že Srbsko je největší národní republikou v Jugoslávii, a též vzhledem k tomu, že jeho Svaz komunistů prošel v mezisjezdovém období největším třesem v důsledku odstranění takzvaného liberálního vedení, byl z celojugoslávského hlediska sjezd v Bělehradě významnou událostí. Jako závěrečná příprava na květnový sjezd celostátní strany nebyl však událostí klíčovou, neboť platforma tohoto ústředního sjezdu byla už vyhlášena i potvrzena. Svaz komunistů Srbska, jehož nynější vedení v čele s předsedou ústředního výboru Tihomírem Vlaškaličem a se srbským zástupcem v celostátním vedení Petarem Stambolicem se považuje za slabé, se může pouze připojit k už proklamované linii. Návrh, aby prezident Tito byl potvrzen ve funkci předsedy Svazu komunistů Jugoslávie doživotně, je ted' formální. Zajímavější je návrh na zřízení nového ústředního výboru celostátní strany s paritním zastoupením všech šesti národních svazů a s jen o málo nižším zastoupením obou autonomních oblastí a také armády. V politické struktuře Jugoslávie se tedy přiznává armádě funkce zvláštní jednotky, která je oprávněna k bezprostřednímu podílu na řízení politických záležitostí. Politicko-výkonným orgánem nového ústředního výboru,

který převezme úlohu dosavadní stálé konference jako nejvyššího mezisjezdového fóra, bude jeho předsednictvo, jehož složení se bude řídit obdobným klíčem. Tím je zaručeno, že také v předsednictvu budou zástupci armády, byť i v procentuálně omezenějším počtu. V ústředním výboru bude mezi celkem 166 členy 15 zástupců armády, v 39-ti členném předsednictvu dva. Hlavní tajemník tohoto orgánu bude nepochybně mít silné postavení v jugoslávském politickém životě. Můžeme předpokládat, že to bude tajemník dosavadního výkonného byra Stane Dolanc. Otázkou zůstává, zdali se v praxi Jugoslávii podaří najít syntézu mezi decentralizačním charakterem výstavby systému samosprávy pracujících a v podstatě protikladným charakterem takzvaného demokratického centralismu.

JAPONSKO—ČÍNA LETECKY

Smlouva o civilní letecké dopravě mezi Japonskem a lidovou Čínou byla po ročním jednání podepsána a podle japonského ministra zahraničí Ohiry přispěje k upevnění vzájemných styků a k rozšíření výměny zboží i lidí. Praktický význam získá smlouva až později, neboť s navázáním pravidelné letecké dopravy mezi oběma zeměmi se počítá až v pozdějším průběhu roku. Je zajímavé, že se Japonsko k podepsání dohody odhodlalo i s vědomím rizika, že tím ohrozí využívání vzdušného prostoru and Tchajvanem. Tento vzdušný prostor byl pro japonská letadla dosud jakousi bránou do světa. Tchajvanská vláda nařídila zastavení veškeré letecké dopravy s Japonskem a uzavřela mu svůj vzdušný prostor. Podle Ohiry jsou letecká spojení s Tchajvanem pro Japonsko důležitá, ale nesmějí stát v cestě novým stykům mezi Tokiem a Pekingem. Od svého uznání Pekingem v roce 1972 nemá Japonsko diplomatické styky s národní čínskou vládou na Tchajvanu.

ŠPIONÁŽNÍ AFÉRA V TUNISU

Pět tuniských občanů bylo odsouzeno k tři až desetiletému žaláři za špiónáž pro Sovětský svaz. Trest si odpykají v nejtěžší pracovní skupině. Prosovětskou špiónážní síť organizoval v Tunisu bývalý dopisovatel sovětské tiskové kanceláře Novosti Valerij Kuzavkov, který byl z Tunisu vypovězen loni v říjnu a nyní byl na doživotí v pracovním táboře odsouzen v nepřítomnosti. Dva členové sovětského vyslanectví, kteří Kuzavkovovi byli účinnými pomocníky v rekrutování tuniských občanů, byli ze země vypovězeni už loňského září. Celkové tunisko-sovětské vztahy se v důsledku této špiónážní aféry podstatně zhoršily.

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Za velmi nízkou cenu na dobu 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 383.00
NY — Brno — NY	\$ 405.20
NY — Piešťany — NY	\$ 416.40
NY — Bratislava — NY	\$ 408.00
NY — Košice — NY	\$ 425.40
NY — Poprad — NY	\$ 423.00
Plus \$ 3.00 — U. S. daň	

Tyto ceny jsou v platnosti do konce května a opět v září a říjnu t. r. V červnu, červenci a srpnu jsou ceny o něco vyšší a od 1. listopadu do konce března 1975 jsou nižší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021

(při 76. ulici)

Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

Příběh z Krušnohoří

Už před velikonočními se otevřely brány československých hradů a zámků a oficiálně byla zahájena turistická sezóna. Dobrý důvod k hrdému konstatování, že se všude uklízí a opravuje, neboť stát se stará o dvaatřicet tisíc kulturních památek. Vhodná příležitost i k tomu, aby pražský komentátor s uspokojením spočítal milióny, které jsou na tuto činnost vynakládány, a ve větě vedlejší podotkl, že "po letech lhostejnosti k našemu kulturnímu dědictví teď velmi intenzivně zachraňujeme poklady naší vlasti". A příznivý okamžik konečně i pro pedagogické rozhořčení nad vandalismem mladých lidí, kteří "loupají ostění, na Konopišti ulamují trofeje, na všech zámcích čmárají po obrazech a na Křivokláte dokonce uřízli historické klepadlo na hlavní bráně" . . . Nemám v úmyslu připomínat v této souvislosti statisíce historických památek od

Peloponesu po Bretagne, které přetrvávají i ekonomicky prosperují, aniž nad nimi bdí velemoudrá strana a vláda; ani nemám v úmyslu potlačit upřímné uspokojení z toho, že se tedy i u nás přece jen ještě zachraňuje, co se zachránit dá. Pouze rozpor mezi samolibou lehkostí, s níž se tu mluví o někdejší "lhostejnosti", a pohoršením, o jehož opravdovosti jistě není třeba pochybovat, připadá nepřiměřený. A protože mě právě marxisté poučili, že "vše souvisí se vším", chtěl bych vyprávět příběh z doby ani ne tak dávno minulé.

V jedné pohraniční krušnohorské vsi stál barokní kostelík. Na hřbitůvku kolem ležely nebožtíci a v horských chalupách bydleli Němci. Ves po pětačtyřicátém zpusla — léta sem zabloudil jen zvláště houževnatý turista, a trvalo další léta, než se našlo pár osídlenců. A protože děti se rodí všude a vždycky,

ukázala se jednoho dne potřeba — zřít tady školu. Správcem jednotřídky byl ustanoven ošumělý muž středních let.

Žil tu sám, trochu pil, občas dal svým žákům načerno volno, protože vrchnost byla doslova za horami — a hlavně psal žádosti o přeložení a uctivé leští kliky na příslušných místech.

"Ty pořád jen o přeložení," řekli mu jednou dole na okrese, "ale jakpak ses zapojil soudruhu, jakpak jsi příkladně přispěl k boji proti pověře a tmářství? Ty ani nečeš Učiteléské noviny." Nečetl je opravdu a nevěděl tedy, jak vysoko zvedla strana prapor bojové ateismu. Poučen se vrátil do vsi a zašel do onoho barekniho kostelíka. Před mariánskou sochou bylo v lahvi od mléka pár čerstvých květín a u jakéhosi zčernalého obrazu dohořívala svíčka.

"Zarazím, tvrdě zarazím ty vatikánské pikle!" sdělil prodávající Jednoty po čtvrtém pivě a odešel provádět výchovu a výuku. Pokusil se zahřímát před úžasem ztichlou třídičkou svých žáků, ale nedostávalo se mu slov ani argumentů. Ne že by se mu byl pletl jazyk, ale byl zcela neobeznámen s potouchlými ideologickými triky svého odpůrce. Usoudil tedy, že je lépe přejít od slov k činům. Vyzval své žáky, chlapce a dívky od desíti do čtrnácti let, aby se oblékli a seřadili před budovou školy. Děti — vděčné za všechno, co naruší nudný chod vyučování, horlivě uposlechly.

Na školním dvorku se považovalo staré zemědělské nářadí, motyky, sekery, držadla pluhů, sochory a vidle. Soudruh učitel rozdělil nástroje uvážlivě podle věku a fyzické zdatnosti dětí a za

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVI**

zpěvu písně "Okolo Hradce v malé zahrádce . . ." s nimi rázně vykročil ke kostelu. Sám třímal v pravici těžký kus železa, zvaný sice nesprávně, ale běžně "pajcer". Tak vešli do kostelní lodí.

Děti se pokrotle zastavily a většina z nich poprvé ucítila slaboučkou vlnu nevyvanutého kadidla . . .

Učitel, jda příkladem, rozbil svým pajcerem věčné světlo před oltářem. Děti se však stále ještě neosmělovaly. Urazil tedy rukou jakési svítilici. Kdosi zvrhl svícen.

A pak tedy začalo šílené — hysterické, básnické ničení. Popisovat jeho průběh podrobně by samo už bylo hřích, neboť nástrojem té zkázy byly děti, bytosti tenkrát ještě dočista nevinné —

Radíme k opatrnosti!

Dostali jsme do redakce výzvu, podepsanou nám zcela neznámou skupinou Svobodná republika Československá. Stylizace a naivita této výzvy radí k opatrnosti. Pisatelé, nespokojení tím, že, jak říkají, poskytujeme svým čtenářům jenom "krásná slova, která ještě nikoho na světě neosvobodila", nám nyní nabízejí možnost skutků a to velice konkrétně: určili prý pro nás "dosud nezadaná" sovětská zastupitelství a to v New Yorku, Mexico City či Brasílii. Smíme je — v rámci programu podepsané skupiny — demonlovat na protest proti okupaci.

Celý text nápadně připomíná oddělení "D" (Desinformaci) pražského ministerstva vnitra, které proslo vyprovokováním mnoha akcí, na které doplatili ti, jež je považovali za organizované ilegálními organizacemi československých odpůrců okupace. Jak známo, žijí teď na západě dva z vysokých představitelů oddělení D, kteří dali výměnou za azyl podrobné informace o činnosti tohoto oddělení.

Myšlenka, stylizace a celý duch shora uvedené výzvy pak svou nepropracovaností a nedostatkem jakýchkoli fines připomínají také sovětskou státní bezpečnost, která se zdá být v pozadí celé věci. Na každý pád radíme k opatrnosti v případě, že by podobná výzva byla posílána přímo našim (třeba jen některým) čtenářům.

Redakce Amerických Listů

Listárna . . .

AMERIKA A WATERGATE

Zajímavou — a velmi rozsáhlou úvahu nad Watergatem a Amerikou nám poslal náš čtenář Antonín Burda z Kalifornie. Otiskujeme alespoň její část.

" . . . Skupina, která se dopustila přestupku vloupání, věřila, že ten tajný prst komunistické konspirace, vměšující se do vnitřní situace všech zemí, nevynechal ani Ameriku . . . "Kubánci" Baker prohlásil před senátním výborem, že od svých krajanů dostal zprávu, že Castrovy peníze šly na podporu presidentského kandidáta McGoverna. Kdybych já věřil, že čs. ambasáda posílá peníze kandidátům na nejvyšší místa, pokusil bych se o vloupání taky, už z vděčnosti, co Amerika pro mne — uprchlíka a pro mou rodinu udělala.

" . . . Každý člověk se rodí svobodný. Chce volně myslet, říkat, co si myslí a tak jednat . . . Jak protikladné je však chápání svobody ukazuje tento kontrast. Na jedné straně člověk, studující nejtajnější elaboráty, získávající zprávy o vyjádření své levičácké smýšleni a začne vláde připisovat lži, imperialismus, roznáší a po svém vykládá ty nejtajnější zprávy, které zachycuje i ucho cizí mocnosti — a takový člověk se stává národním hrdinou. Naproti tomu skupina, která chtěla přinést důkaz sovětského vměšování, přestoupila zákon a byla v původním rozsudku odsouzena až na třicet let. Komunikační prostředky mluví o nestrannosti a citují člověka, který porušil příslib mlčení ve věci národní bezpečnosti. Ve stejné době se v etéru mluví o rehabilitaci k smrti odsouzeného špiona, který zradil atomové tajemství, čtou se dopisy SLA a denně se volá: Ukřižuj! Impeach!

Nepíší obhajobu presidenta Nixona a jeho spolupracovníků, poněvadž tam, kde jde o národ, osobnost mizí a v příboji historie jsou nejvyšší představitelé jen vrcholky vln, neměnní směr. Pro mne je hlavní otázkou, do jakého bahna nás přivede Watergate a jeho politické využívání a zneužívání. Jaký vliv bude mít oslabení presidenta na zahraniční politiku, na otázky míru a války, na příliv zdrojů (oleje) do USA? Využije Rusko oslabení a zas někde nastolí marxistický režim, který znárodní americké investice a pod? Spojí Rusko svůj manévr podpory Sýrie s manévrem v Evropě a bude vnucovat Západu prodloužení svého ropovodu do jejích zemí a bude zvolna dostávat Evropu do sovětské hospodářské závislosti? Neprojeví se vlna oslabení nastolováním levicových režimů v Jižní Americe?

Jak bude oslabená výkonná moc zneužita podvratnými organizacemi? Jak dalece bude poškozeno sukno občanské soudržnosti utkané v revoluci a držící po staletí, praním špinavého prádla, otevřením stavidel polopravd proti politickému oponentovi při současném zamčení vlastních účetních knih do trezorů mlčení?

Není hlavní, jestli z komunikačních prostředků šteká na presidenta hrobařův pes, jestli mu zvoní umíráček před posledním pomazáním, hlavní věc je, kam až sobecké cíle dožnou Ameriku Watergatem."

Antonín Burda

ničeho nechápající — zneužit. Po dvou hodinách byl kostel vydrancován.

A začátkem nového školního roku usoudil okresní školní inspektor, že muže tak zdatného je pro zapadlou vísku přece jen škoda, a že jeho podnětnou a strhující osobnost lze na vyšším místě lépe kádově využít.

Kostel pak stál několik let bez povšimnutí, jen vtrá děšť vytrvale dokončovaly zkázu. A přišel pak čas, kdy do naší vlasti začali přijíždět zahraniční turisté, aby obdivovali její krásy, staletou kulturu, dědictví předků, a přispěli národnímu hospodářství tvrdou měnou, tak potřebnou pro budování zítřků ještě světlejších. Některé z nich ovšem použil té příležitosti a zašel i na hrob svých příbuzných na horském hřbitůvku.

Na Památkové péči tenkrát usoudili, že zpustlý kostel dělá jen zlou krev. A protože to byli lidé na svém místě, vyřešili záležitost bez plané sentimentality. Vyhodili kostelní zdivo do povětří a rumišťe rozhrnuli buldozery po hřbitůvku. Špičky několika kovaných křížů — které vyčnívaly, odřízli pak svařeči z blízkého závodu autogenem v rámci akce "Z".

To je konec příběhu, který se udál na mých vlastních očích, a na nějž si nutkavě vzpomínám, když upřímně

sdílím rozhořčení nad rostoucím vandalismem s komentátorkou pražského rozhlasu. Měla štěstí, že nebyla žákyní té malé třídy, jak patrně z její účty k hodnotám. Ale budou mít to štěstí i děti, které žijí a vyrůstají v režimu, jenž — přesto, že opravuje hrady a zámky — se hrdě hlásí ke své bojové minulosti?

J. Jedlička

OPV

Tři velká písmena — OPV — označují už po deseti letech některé čs. železniční nákladní vagóny. Lidé většinou nevědí, že ta zkratka znamená — "obšitý park vagonů", tedy společný vozový park zemí moskevského bloku. Takto označené vagóny mají být plně využity při všech jízdách. Byro společného vozového parku je v Praze.

Štrougal ve Vídni

V zastoupení onemocnělého presidenta zúčastnil se pohřbu rakouského presidenta Franze Jonase ve Vídni předseda čs. vlády L. Štrougal a ministr zahraničí B. Chňoupek.

Čs.-sovětský obchod

V Moskvě je nový vedoucí čs. obchodního zastupitelství — dr. Emil Mišovský. Zbilancoval při nástupu dnešní stav: od r. 1948 se obrát zahraničního obchodu obou zemí zvýšil téměř 14 krát; v r. 1973 dosáhl částky 2 a tři čtvrtě miliardy rublů. Československo do SSSR vyváží 60% všech svých strojírenských výrobků. Exportuje tam i 25% spotřebního zboží. SSSR dodává železnou rudu, barevné kovy, ropu, uhlí, zemní plyn, obilí a jiné suroviny.

Naše knihy v exilu

Knihy vlastní edice a všech exilových nakladatelství do celého světa zasílá

LITERÁRNÍ KLUB

K. J. Krušina, Box 239, S 126 02 Hägersten 2, Sweden. Europe.

Napište si o prospekt

SPORT

V dalším mezistátním utkání, tentokrát na domácí půdě v Praze, hrálo čs. reprezentační fotbalové mužstvo nerozhodně s Francií v poměru 3:3. Francouzi dvakrát vedli, jednou 0:2 a pak 2:3, avšak dvě minuty před koncem Panenka vyrovnal. První dva góly čs. mužstva střelili Pivarník a Bičovský. Utkáni dobré úrovně sledovalo jen deset tisíc diváků.

V dohrávaném utkání 23. kola Sklo Union Teplice porazilo košickou Lokomotivu těsně 3:2. Utkání nemělo vliv na pořadí v čele tabulky. Vede Ostrava s 31. body před Slovanem Bratislava a Duklou Praha s 29. body. Lok. Košice, Prešov a Žilina uzavírají tabulku shodně s 18. body.

Výsledky 23. kola II. fotbalové ligy: Vítkovice-Třinec 0:1, Pardubice-Prievidza 4:1, Ostrava-Kladno 3:0, Pov. Bystrica-Trenčín 1:1, Bohumín-Bardejov 1:0, Kys. N. Mesto-Jablonec 1:1, NHKG

Družicová stanice

V rámci východoevropské organizace Interkosmos zahájila v ČSSR zkušební provoz první pozemní stanice pro spojení prostřednictvím družic. Nahrazuje se jí první část dosavadního složitěho kabelového a rádiového spojení při retranslaci hlavně televizního signálu. Stanice byla instalována za přímé pomoci Sovětského svazu.

750 let Opavy

V minulých dnech oslavilo 750 let od svého založení severomoravské město Opava. Slezská metropole, za války z 80% zničená, má dnes 53.000 obyvatel, kteří bydlí v několika nových sídlištích. Na místě rodného domku básníka Petra Bezruče stojí spisovatelův památník. Opava má i nejstarší české muzeum, které vzniklo v roce 1814, tedy čtyři roky před založením Národního muzea v Praze.

Velikonoční jeskyně

je název prostor na podzemním Jedovnickém potoce, do kterých se podařilo proniknout o Velikonocích speleologům-amatérům. Celková délka jeskyní v této oblasti činí přibližně tři a půl kilometru. Ke spojení potoka Býčí skála (vývěrová oblast potoka), schází už jen půldruhého kilometru.

Ostrava-Kladno 3:0, Martin-Hradec Králové 5:1, Banská Bystrica-Ústí nad Labem 4:0. Tabulku vede se šestibodovým náskokem Třinec před Jabloncem s 27. a Kys. N. Městem s 26. body.

Po osmi týdnech pokračovala I. hokejová liga utkáními 39. kola. Třebaže do konce soutěže je nutno sehrát ještě pět kol, hokejisti jihlavské Dukly vítězstvím nad Litvínovem 5:4 si už zajistili první místo a tým i titul mistra ČSSR. Další výsledky: Tesla Pardubice-Slovan Bratislava 3:0, Chomutov-Sparta Praha 3:2, ZKL Brno-Kladno 4:2, Vítkovice-Košice 5:2, České Budějovice-Škoda Plzeň 7:5.

Tabulka po 39. kole:

1. Jihlava	61
2. Sparta	50
3. Pardubice	49
4. ZKL Brno	44
5. Kladno	41
6. Košice	40
7. Bratislava	40
8. Litvínov	38

Úplná normalizace?

Časopis amerického ministerstva obchodu Commerce Today se zabývá možnostmi úplné normalizace obchodních vztahů mezi Spojenými státy a Československem. List zaznamenává, že obchod mezi oběma zeměmi vzrostl v roce 1973 o 40% (proti roku 1972), na celkový objem 107 milionů dolarů, z čehož na americký export do ČSSR připadá 72 milionů a na československý vývoz do USA 35 milionů. Hlavní položku amerického vývozu tvořily hlavně zemědělské produkty. Jak však věstník amerického ministerstva připomíná, současná československá pětiletka předpokládá modernizaci a rozšíření řady průmyslových odvětví a Spojené státy, jako hlavní výrobce technologicky pokročilých zařízení všeho druhu, by mohly mít značný prospěch z úplné normalizace obchodu s Československem. Commerce Today píše: Jestliže se Čechoslováci stále více obrací k západním zdrojům, aby si zajistili moderní technologii, poroste tlak na československý průmysl, aby vyráběl kvalitní zboží, za něž by bylo možno získat devízy na zahraničním trhu, potřebné

9. Vítkovice	32
10. Plzeň	28
11. Č. Budějovice	27
12. Chomutov	18

Ve čtvrtfinále tenisového turnaje World Championship Tennis (WCT) v Denveru dosáhl vynikajícího úspěchu čs. tenista Jan Kodeš. Po výborném výkonu porazil australského hráče Roda Laveru 6:2, 6:4. V semifinále však Kodeš prohrál s Tannerem (USA) 4:6, 4:6. Na cestě do čtvrtfinále Kodeš postupně porazil Američana Shirese a Stilwella z Velké Británie.

—pza—

Zase brigádníci

Na chmelnice lounského okresu přijeli v těchto dnech první brigádníci. Budou zemědělcům pomáhat zavěšovat vodíci drátky k chmelové révě. Na chmelnicích Lounska pracuje zatím už tisícovka mladých lidí.

právě pro nákup nové technologie. Říká se, že pověst americké technologie u československých plánovačů a průmyslových odborníků jasně předčí pověst jiných hlavních dodavatelů.

Americký časopis připomíná, že pro úplnou normalizaci obchodních vztahů je třeba vyřešit ještě některé problémy, jako je kompenzace amerického majetku znárodněného v Československu a vrácení československého zlatá, které zůstalo po druhé světové válce na Západě. Pro Československo zatím také neplatí zvláštní statut obchodně zvýhodněné země a nepožívá ani výhod, plynoucích z úvěrů banky pro vývoz a dovoz které jsou dostupné některým jiným východoevropským zemím. Ze všech zemí RVHP Československo zatím nejméně využilo zahraničních úvěrů pro financování zahraničního obchodu, když většina československých nákupů na Západě se provádí za hotové. Jsou však náznaky, že Praha od této obchodní politiky brzy aspoň poněkud ustoupí, vzhledem ke stoupajícím světovým cenám výrobků.

Drobníčky z Československa

Na oficiální návštěvě Československa je norská parlamentní delegace vedená předsedou Guttormem Hansem. • Byla zahájena rekonstrukce památníku Terežín. • V Sázavě nad Sázavou byla dána do provozu nová sklárna podniku Kavalier. • Na tisíc titulů tvoří expozice lékařských publikací z celého světa. Výstava probíhá v Hradci Králové za účasti 56 zahraničních lékařských a farmaceutických nakladatelství. • Prvního května se otevřela pražská koupaliště a půjčovny loděk na Vltavě. •

Celkem 16 stromů chráněných zákonem mají na Frýdecku-Místecku, mezi jiným 700 let starý tis červený, 600 let starý dub letní a 32 metrů vysokou jedli bělokorou. • Městem bez drátů elektrického vedení budou brzy Postoloprty na Lounsku, kde vedení je uloženo v podzemních kabelích. Úprava stála milion korun. • Soubor pražského Divadla na Vinohradech je na uměleckém zájezdu v Mexiku na Cervantesově festivalu, kde uvede dvě hry španělských autorů a Čapkovy drama RUR. •

ABY SE TISKLO . . .

Knižní výroba musí běžet, a tak se překládá a tiskne, jen aby se vůbec něco tisklo. Do této skupiny knih patří práce východoněmeckého autora Paula Herberta Freyera "Ponorky číhají", kterou nedávno vydal Orbis v nákladu padesáti tisíc výtisků. Má podtitul "Příspěvek k dějinám druhé světové války" a je to zcela beletristická kolportáž a zcela pokus o dokumentaci. Posledních sedesát stran rozsáhlé knihy zabírají přehledné tabulky, v nichž je uvedena každá nacistická ponorka, její číslo, typ, poslední velitel, datum a místo potopení případně vyřazení jakož i příčina jejího konce. Kocho tohle asi u nás zajímá a proč hned padesát tisíc výtisků? Tiskne se, aby se vůbec něco tisklo.

V dějinách druhé světové války a v dějinách nacismu je mnoho kapitol, které se bezprostředně týkají Československa a které přesto nebyly dosud u nás vědecky zpracovány. Kromě jednostranných sovětských pojednání, v nichž nad vědou převládá propaganda, neexistuje u nás syntetické a systematické pojednání ani o druhé světové válce, ani o nacismu. Proč asi? Zvláště dějiny nacismu jsou s hlediska diktatury zcela nevhodné — protože by čtenáře automa-

ticky nutily srovnávat. Proto se u nás může publikovat práce o ponorkové válce, ale nelze psát o Hitlerově církevní politice, nelze analyzovat nacistický postup proti kultuře, at' už v Německu nebo v okupovaných českých zemích, nelze popsat Hitlerovo vyraždění tak zvaného Rohmova spikleneckého centra a mnoho dalších událostí. Na českých univerzitách se píše každoročně desítky dizertačních prací. Pokud je nám známo, ani jedna se ještě nevěnovala otázce, jak nacistická cenzura potlačovala českou literaturu a české spisovatele. Jak trapné pro diktaturu, že nejedna dnes zakázaná kniha byla na indexu už za nacistů — na příklad celý Masaryk — a že nejeden představitel české kultury, at' už ještě žijící spisovatelé, nebo zemřelí kardinálové Beran a Trochta, byl vězněn za nacistické i komunistické diktatury.

Vše, co by v čtenáři vyvolávalo analogie, je třeba zakázat. Dovoleny a žádoucí jsou únikové náměty: Ponorky číhají. Příběh Ivce Elsy. Pestování kaktusů. Do hlubin džungle. Sám uprostřed pralesa. V zemi královny ze Sáby. Vesměs knihy, které dostanete v každém knihkupectví.

Zajímavosti ze světa

Začátkem června zahájí v Bonnu činnost stále zastupitelství Německé demokratické republiky v Německé spolkové republice. • V druhé polovině května proběhne v Torontu sjezd kanadských komunistů, proti plánu později — pro stávkou poštovních zaměstnanců: KS Kanady vydala se stávkujícími sympatizující prohlášení a chtěla, "aby se s ním veřejnost před jejím sjezdem seznámila"! • Podle odborníků celá třetina rozsáhlých egyptských pouští má podzemní zdroje pitné vody. • Rudolf Kirschlager byl vládní Socialistickou stranou Rakouska nominován kandidátem pro presidentský úřad. Za stranu lidovou kandiduje starosta Innsbrucku A. Lugger. • Dohodu o spolupráci při těžbě uhlí v Jakutsku podepsala Moskva a Tokio. Během její dvacetileté platnosti dodá SSSR Japonsku 100 milionů koksovatelného uhlí. Japonsko poskytne úvěr na tento projekt ve výši 450 milionů dolarů. • Zemětřesení páteho stupně v Káhiře nezpůsobilo žádné škody na životech. Britský premiér Harold Wilson předložil v parlamentě návrh, aby byla zřízena komise, jež by se zabývala korupcí státních úředníků a politiků. • Zástupci Červeného kříže obou Korejí se sešli, aby projednali otázky spojení rozdělených rodin, jejichž příslušníci žijí v obou částech země.

• Přes čtrnáct a půl tisíc obětí si loni vyžádaly silniční nehody v Japonsku. • Holandská vláda poskytne Severnímu Vietnamu 15 milionů zlatých na obnovu hospodářství. •

ČSNRA SNĚMOVALA

Sjezd Československé národní rady americké se konal ve dnech 20. a 21. dubna 1974 v místnostech budovy ČSA v Cicero, Ill. Sjeli se delegáti z New Yorku, Washingtonu D. C., Clevelandu, Owosso a Los Angeles a společně s chicagskými delegáty a se členy předsednictva rokovali a rozhodli o budoucím programu Rady.

Pro období 1974 — 1976 byli zvoleni tito úředníci a členové předsednictva: Dr. Mikuláš Ferjenčík předsedou, místopředsedy Martin Hrabík z Clevelandu, prof. František Schwarzenberg, Ing. Štefan Papánek, tajemníkem dr. Vlastislav Chalupa, pokladníkem Miroslav Mejzr, právními poradci Dr. Karel Köhler-Rausch a Dr. Josef Hašek z Washingtonu, D. C.

S ČÍM SOUHLASÍME . . .

(Dokončení se str. 1)

federace práce a Kongres průmyslových organizací — obě organizace jsou silné pro obžalobu presidenta — přispěly v roce 1972 asi 191 000 dolarů na volební kampaně členů právního výboru sněmovny, který se nyní zabývá obviněními a možností obžaloby presidenta.

Tisk se zřejmě rozhodl nezdávat, čeho president dosáhl. Když jde o nepopíratelné úspěchy, zásluha se dává ministru zahraničních věcí Kissingerovi za zřejmý úspěch v jednání na Středním východě. Je velice smutné, že egyptský president Sadat jako jediný musel uznat, že Kissinger "pod vedením presidenta Nixona — a tyto dva nelze oddělit" — vykonal to, co bylo "na Středním východě nemyslitelné". Americký tisk, nikoli president Sadat, měl povinnost toto uznat.

Jestliže tisk bude nadále tak horlivě přestřelovat, není jen pravděpodobné, že zničí presidenta Nixona nebo Nixonovu vládu, nýbrž že také vážně poškodí něco důležitějšího: viru lidu v náš systém vlády a ve vše, co tento systém poskytuje a chrání — včetně, na význačném místě, svobody tisku.

Toho jsme se teď dočkali a jistě se na toto období bude vzpomínat se smutkem jako na nejčernější kapitolu z dlouhé historie americké tiskové svobody. Jako starý, oddaný novinář se rmoutím nad svým povoláním.

Franklin B. Smith, redaktor Burlington Free Press (Vermont)

ÚTĚK OD KONTROL

Kongres chce, jak se zdá, demonstrovat, že umí ještě lépe než Bílý dům desertovat z boje proti inflaci. Bankovní výbor sněmovny se včera připojil k senátu a přibouchl dveře k prodloužení cenových a mzdových kontrol.

Ani tento akt ještě neuspokojil sněmovní výbor. Lehce se přenesl přes nové doklady, že inflace se šíří od potravin a paliv ke všem dalším položkám v cenové listině, a vyloučil sebemenší náznak vládní kontroly rychlého vzestupu životních nákladů. Republikánští a demokratičtí členové výboru se spojili v opozici k skromnému návrhu vlády udržovat při životě aspoň Radu životních nákladů jako varovnou instituci.

Každá vyspělá země, a ze všech nejvíce Spojené státy, poznává klamnost představy, že inflaci lze odvrátit tím — že se všem — dělníkům, zemědělcům, nezávislým povozníkům, veřejným zaměstnancům poskytne ochrana před hladovými účinky inflace. Současná kapitulační nálada jak v Kongresu tak ve vládě je pozvánkou k hospodářské katastrofě.

New York Times

AMERICKÁ VLAJKA

Zašly už liberalismus a přehnaná shovívavost tak daleko, že není cesta zpět? Stala se radikální bezuzdnost vládce, jemuž začíná být naše společnost oddaná? V nedávném rozhodnutí šesti hlasy proti třem prohlásil

Nejvyšší soud za neústavní sedmdesát let starý zákon — podle kterého je zločinem neuctivě se chovat k americké vlajce. Soud rozhodl, že nosit americkou vlajku naspodu kalhot není známka neuctivosti. Jiná soudní rozhodnutí postavila mimo zákon modlitby ve školních třídách a vzpřímený postoj při národní hymně.

Republika si může zachovat svobodu slova a činu jediné tehdy, jestliže se udržuje a respektuje tradiční hodnoty. Svoboda vyžaduje nikoli nerozumné shovívavosti, nýbrž, je-li třeba zákonů na svou ochranu.

Soudy by měly trochu zpytovat svědomí, aby si uvědomily — že jejich rozhodnutí, shovívavá k bezuzdnostem — ničí symboly svobody.

Arthur Robertson, dopis redakci New York Times

NOVÝ HOSPODÁŘSKÝ RÁD

Na dnešním světovém hospodářství je pozoruhodná především rychlá změna vztahů mezi dodavateli surovin, mezi něž patří mnoho nevyvinutých zemí, a spotřebiteli, což většinou jsou průmyslové státy. Svět vstupuje do období nedostatků po desetiletích nadbytku, kdy na světovém trhu méně vyvinuté země hospodářsky byly vydaňny prakticky na milost svým bohatým zákazníkům. Trh kupujících se změnil v trh prodávajících — a to se týká mnoha druhů zboží; olej je mezi nimi příklad velice nápadný, ne však jediný. Na tomto trhu přibývá až dosud závislému třetímu světu nová hospodářská síla.

Koncentrace nerostného bohatství na některých místech světa je kritický zeměpisný fakt, který už nemohou ignorovat ani politikové ani vedoucí ekonomové. Austrálie a Guinea kontrolují přes polovinu světových zásob bauxitu. Jižní Afrika a Rhodesie mají 96 procent známých zásob chromu. Polovina světových zásob rtuti je ve Španělsku. Asi 60 procent zásob cinnu je v Thajsku, Malajsií a Indonésii.

Nedávná studie došla k závěru, že "Spojené státy budou po mnoho příštích let do značné míry závislé na importovaných nerostech a kovech. Zahraniční dodavatelé těchto produktů budou naopak potřebovat obrovský americký trh a americké technologické znalosti k svému hospodářskému rozvoji a ke zvyšování své životní úrovně".

New York Times

PODZEMNÍ INFLACE

Nedbalost federální vlády ve válce proti inflaci přiblížila město New York o další krok k platební neschopnosti. Nesmyslný spěch s jakým vládla a Kongres odhodil v době rychle stoupajících životních nákladů do starého žezla mzdové a cenové kontroly, vedl k tomu, že bylo třeba vykoupit pracovní mír v newyorské dopravě nákladnou dohodou o zvýšení mezd. Nejohroivější, pokud jde o

dlouhodobé důsledky, je to, že se pro příští rok zavádí mechanismus zvyšování mezd podle životních nákladů. Tak je do mzdového opatření vestaven inflační činitel. Zásada, že se mzdy v dopravě budou automaticky zvyšovat podle indexu spotřebních cen, zajišťuje, že stejné automatické zvyšování budou nevyhnutelně vyžadovat policisté, hasiči a zaměstnanci sanitární služby a jiných městských služeb.

Vzrůstající defetismus Nixonovy vlády na cenové frontě má za následek, že odbory stále naléhavěji žádají tuto automatickou doložku. Bylo by klamné si zastírat, že tato doložka, která má chránit kupní sílu dělnické mzdy, podněcuje další inflaci. Zvláště je to pravda v době, kdy celá země je ohrožena více než desetiprocentní inflací — při níž každý pohyb vzhůru vyvolává nový, ještě silnější inflační vzestup.

Skutečnost je taková, že ještě než automatická doložka začne přidávat peníze do výplatních obálek v newyorské dopravě, dostanou zaměstnanci podzemní dráhy a autobusové dopravy kezký příplatek ke mzdám, které i tak byly mnohem vyšší než mzdy většiny úředníků a dělníků, kteří nejezdí zadarmo. Nová smlouva zvýší platy řidičů v podzemní dráze na 15 025 dolarů ročně a platy průvodčích a čistíků oken na 13 013 dolarů. Dopravní zaměstnanci vydělávají více než šéfové oddělení na mnohých amerických radnicích.

New York Times

POMŮŽE NEČINNOST PROTI INFLACI?

Ceny potravin a patřiva šly v únoru zase vzhůru a byl to další velký popud, aby vyletěly do výše ceny všeho spotřebního zboží. Životní náklady zvýšily se za posledních 12 měsíců o 10 procent. Výsledek je, že reálná dělnická mzda klesla o 4,5 procenta pod úroveň loňského roku. Státní hospodářská politika je v této nebezpečné inflaci jakoby ochromená. Zčásti proto, že inflace se zrychluje v době, kdy výroba klesá a nezaměstnanost vzrůstá. Politikové se bojí přitáhnout daňový šroub, zpřísnit peněžní politiku, aby nezhoršili recesi. Liberální kritikové žádají vládu, aby aspoň ve skromné míře podněcovala národní hospodářství daněmi. Bez toho, jak varují kritikové, nastane hospodářské ozdravení, ve které se doufá v druhé polovině roku 1974. Ale vláda odmítá tento kurs ze strachu, že by se tím inflace zhoršila.

Vláda, která sama sebe předsvědčila, že cenové a mzdové kontroly špatnou situaci jen zhoršují, nemá v úmyslu to opět zkoušet s kontrolami. Někteří ekonomové uvážili neúspěchy minulé politiky a říkají, že nemůžeme-li inflaci přemoci, máme se k ní přidat; to jest přizpůsobovat k ní urokové míry, mzdy, nájemné, pracovní smlouvy a tak dále. To je zoufalá rada. Je reálné nebezpečí, že úpravou všech příjmů podle indexu by se inflace ještě urychlovala nebo by se prostě stala způsobem života, nesmyslným kolotočem.

Krajanský oznamovatel

V INDEXU

právě vyšla nová kniha Arnošta LUSTIGA: "ULICE ZTRACENÝCH"

Knihu, stejně jako všechny ostatní publikace Indexu, je možno objednat na adrese

INDEX, 5 Koln 41, Postfach 410511, West-Germany

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

. . . je jen 206 m od nádraží Selnau . . . vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit . . . rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkor'hodní ceny) . . . při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

GALERIE KRAUSE

Tumbelenstrasse 37 — 8330 Pfäffikon (ZH)

neustále vystavuje práce českých a slovenských umělců. Možnost objednání knih i časopisů od všech nakladatelství a vydavatelství. Tel. 01/97 30 66

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

2X INDEX

ÚTĚK Z REKREACE

tak se jmenuje román Minky Rybákové, který právě vychází v exilovém nakladatelství INDEX. Jde o životní drama těch, kteří ztrávili část svého života za ostnatým drátem jáchymovských "lágrů". Literárně mimořádně silné dílo, kterým vstupuje autorka do českého písemnictví. Kniha stojí 14.00 DM nebo \$4,90 a možno ji objednat na adrese: INDEX, 5 Koln 41, Postfach 410511, BRD

Anglické nakladatelství Macmillan a kolínský INDEX Vám nabízejí český překlad knihy bratří Medvěděvů:

KDO ŠLÍ?

R. Medvěděv byl jako člen aktivní ruské opozice jednou z prvních obětí sovětských "psychiatrických léčeben". Jeho bratr Z. Medvěděv organizoval boj za jeho záchranu. Kniha líčí jejich zážitky s dramatičností dobrodružného románu. (200 str. 9.90 DM nebo \$3,80). Knihu je možno dostat obzvláště od:

INDEX, 5 Koln 41, Postfach 410511, BRD

Vrtulník pro montáže Český rodák

Závod Transporta Chrudim má napříště pro montáže v obtížných terénech k dispozici obří vrtulník sovětské výroby MI 8. Je vhodný hlavně při montážích lanovek, televizních přenosových stanic a při kladení kabelů.

Má-li být program zastavení inflace zahájen, je k tomu zapotřebí rozhodného činu vlády, odhodlané řešit tento složitý problém. Nepomůže nyní žádná rozbrědlá nálada. Není nijak nemožné vymyslet kombinaci daňových opatření — aby se odčerpaly nenadále zisky v některých odvětvích průmyslu, zvláště v olejářství, a zároveň ulevit pracujícím lidu, jehož reálné příjmy inflace podkopala. Taková akce je zřejmě nezbytná, aby se zabránilo mzdové explozi, jestliže kontroly selžou.

New York Times

hudební dirigent George Shick, žijící v USA, kde působí jako vedoucí konservatoře Manhattan School of Music, byl jmenován pro letošní sezónu operním ředitelem Mezinárodního letního akademie v zalsburském Mozartu. Schick dirigoval v lednu a únoru několik představení Mozartovy opery Cosi fan tutte v Seattlu ve státě Washington.

Zemřel L. Szantó

V Bratislavě zemřel ve věku 80 let profesor Ladislav Szantó, ředitel Filosofického ústavu Slovenské akademie věd, i když vzděláním spíše politický ekonom. Szantó patřil — přes jistou schopnost připustit vědeckou diskusi — k "oddaným členům" komunistické strany, jejíž politiku hájil i v posledních letech.

VELIKÝ OTAZNÍK

O žádném případě snad nebylo v Americe tolik protichůdných dohadů a teorií jako o únosu Patricie Hearstové. Ministr spravedlnosti se v názoru na něj otevřeně rozchází s mluvčími FBI, otec Patricie s jejím snoubencem, muž, blízký zločineckému radikálnímu podsvětí, s jinými stejně zasvěcenými, psycholog s psychologem a úvodníkář s úvodníkářem. Jedni vidí podobnost hlavních postav případu s Charliem Mansonem a jeho harémem vražednic, druzí zase s hlavními hrdiny i dějem krváku Černý únosce. A šlo vůbec o únos? Někteří teď již pochybují i o tom. Je Patricia obětí gangu, nedobrovolně vězněnou? Přidala se k němu dodatečně bud' následkem psychologického nátlaku nebo proto, že jí její únosci imponovali? Byla jedna z nich už od začátku, a celý únos je chytře nastrojený "happening", který měl skupině dát přiměřenou publicitu? Všecky ty možnosti vývojem události přicházejí nyní v úvahu. Všecky mají své zastánce. Sporu není jenom o tom, že ten únos bude v análech americké policie stejně slavný jako kdysi únos Lindberghova dítěte, — a že je zatím rozhodně mnohem záhadnější.

Stručně zrekapitulováno: Patricia, prostřední z pěti dcer majitele novinářského impéria Randolpha Hearsta mladšího, byla před dvěma měsíci unesena ze svého bytu poblíž Berkeley University v Kalifornii. Únosci byli podle svědků dva černoši a jedna běloška. A, jak brzy dali světu vědět, byli to členové skupiny Symbionézká osvobozovací armáda. Skupina původně žádala jako výkupné za Patricii rozsáhlý program rozdávaní potravin zdarma všem chudým v Kalifornii. Hearst rychle takový program potravin za dva miliony dolarů tomu druhu hladových, co si pro ně jezdili v "boudácích" včetně cadillaců, a skupina mu mezitím poslala několik zvukových nahrávek s hlasem Patricie, aby věděl, že je ještě stále naživu. Krátce nato, co program rozdávaní potravin skončil, dostal jeden černošský duchovní — blízký kalifornskému radikálnímu podsvětí, kartičku, která se zdála nasvědčovat, že Patricia bude osvobozena během dvaasedmdesáti hodin. Ale hned nato dostal její otec další zvukový pás, kde se Patricia ideologicky ztotožnila se Symbionézskou armádou. A také její fotografie, na níž stojí, ozbrojená samopalem, před symbolem gangu, sedmihlavou kobrou.

Vznikl samozřejmě ihned spor o tom, zdali prohlášení a fotografie byly či nebyly dobrovolné. Ale těm, co tvrdili, že to bylo dobrovolné, dodalo další argument nedávné vyloupení jedné malé kalifornské banky skupinou

čtyř bělošek a jednoho černocho, jehož se Patricia Hearstová zúčastnila — se samopalem v ruce. Automatické kamery v bance celou věc filmovaly. Ti, co stále zastávají názor, že Patricia je nevinnou obětí, říkají, že na některých snímcích to vypadá, jako by dva jiní mířili revolvéry na ni, a že celá věc byla patrně zorganizována co důkaz, že Patricia se skutečně přidala k Symbionézké armádě, — jak to, mimochodem, vyžaduje scénáři krváku Černý únosce, jemuž se celý případ až zarážlivě podobá. Ten názor zastává velmi resolutně její snoubenec a, s menší jistotou, její otec. Ministr spravedlnosti Saxbee naopak ji prohlásil za "obyčejnou kriminálníci", kdežto FBI prostě říká, že zatím neví.

O Symbionézké osvobozovací armádě se toho však mezitím FBI dozvědělo hodně. A zdá se, že je to skupina velmi podobná Charlie Mansonově. Vede ji charismatický guru, — a rovněž bývalý trestanec jako Manson, ale v tomto případě černocho, Donald De Freeze. A jeho team také sestává většinou z mladých žen z dobrých rodin, zčásti patrně znuděných spřádáním životem, a zčásti fascinovaných De Freezeem jako milencem a vůdcem gangu. De Freezeův žargon je méně mystický a víc politický než Mansonův a jeho grandiosní oficiální titul je Generál polní maršál Cinque.

O Patricii Hearstové mezitím novináři zjistili také pár detailů: Byla zřejmě nonkonformistkou rodiny. Ona i její

snoubenec Steve Weed, s nímž žila ve svém bytě poblíž Berkeley, byli oba levě-liberální a oba si svého času pohrávali s radikalismem. To dodává určitou věrohodnost názorům, že Patricia by mohla být bud' spoluaktérkou svého únosu od začátku, nebo se dát poměrně ochotně získat pro členství ve skupině.

Ale nikdo neví. A případ má co den nějakou novou zajímavou kapitolu. Nejposlednější je, že De Freeze, který veličásky vyhlásil trest smrti nad třemi lidmi, co by policejními udavači, sám velice ochotně udal svého spoluviníka v případě, za něž byl zatčen před šesti lety. Jak zní nejběžnější nynější komentář lidu obecného o případu Patricie Hearstové: "Tohle všecko kdyby bylo ve filmu, tak tomu nikdo nebudě věřit, a každé řekne, že to je výmysl a nesmysl."

Skoro jako pro Popelku

Každé čtvrtletí obměňují výrobu v kutnohorském závodě Pleas. Nyní tam rozšiřují sortiment dámských úpletů a dodají na trh více módních vzorů a v menších sériích. Také letos ve spolupráci s rychnovským závodem vyrobí nemačkové šaty a halenky, které se ženám vejdou do kabelky.

Výstava

tropická květina — krása a lék probíhá v Náprstkově muzeu. Kromě kolekce afrických, asijských a amerických rostlin seznamuje návštěvníky v samostatných částech s činností ložské expedice Sahara a Orchidea. Její součástí je i expozice expedice Cotopaxi, která působila v roce 1972 v Ecuadoru.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbíрка esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spolufidil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útěk z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narozenin tohoto politika, který spoluzakládal, budoval a řídil mladý československý stát. Neoprádatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma bud' neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

O B J E D N Á V Á M :

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00